

İTÜ'DE RADYO VE TELEVİZYON

Dünyada televizyonun icadı 1920'lere kadar geriye gider. 2. Dünya savaşı sonrası, çağdaş toplumalarda her evin başköşesinde kendine yer bulan bir sihirli kutuya dönüşür bu cihaz.

Türkiye'de ise ilk televizyon yayını, 1952 yılı Mart ayında İstanbul Teknik Üniversitesi'nin Taşkışla binasında gerçekleştirildi. Yayıncılık tekelinin yasayla TRT'ye verildiği 1971 yılına kadar İTÜ Televizyonu, genellikle perşembeleri, bazen 15'te bir, genellikle de haftanın her Perşembe günü süren yayınlarıyla İstanbul ve yakın çevresinin küçük ekranın büyüyle tanışmasını, gerek teknik yönden gerekse yayıncılık yönünden bir "televizyon kültürü"nü oluşturmasını sağladı. Yirmi sene boyunca bin küsur gece İTÜ'nün öncülüğünde televizyonculuk tarihimizin standartları tespit edildi, ilk ürünleri verildi: Haber ve meteoroloji bültenleri, eğlenceler ve şovlar, konserler, sohbetler, açıkoturumlar, filmler, belgeseller, yarışmalar, spor, tiyatro, sinema, edebiyat ve felsefe kuşakları, defileler, futbol maçları ve 19 Mayıs törenleri naklen yayınları... Halit Kıvanç'ın 2002 yılında kaleme aldığı ve İTÜ tarafından yayınlanan "İTÜ'de TV - 50. Yıl Anısına" isimli anı kitabının sayfalarını şöyle üstünkörü karıştırmak bile şaşkınlıkla karışık mutlu bir tebessüm yayıyor dudaklara: Yayınların alamet-i farikası, üzerinde "İstanbul Teknik Üniversitesi Televizyon Deneme Yayınları" yazan ve vantilatör yardımıyla dalgalanan bir flama; stüdyoya kurulan mini ringdeki boks maçı; Zeki Müren'in "Berduş" filmi gösterilirken elektrik kesintisi sonucu yarıda kalan yayın; rock'n'roll ve hula-hoop gösterileri; televizyonda İngilizce dersleri; ödül kafesteki kanarya

olan bilgi yarışmaları ve daha neler neler... Tüm bunların ardında Elektrik-Elektronik Fakültesi öğretim kadrosunun ve bir avuç gönüllünün karşılığı ödenemeyecek emekleri var elbette...

O zamanki Yüksek Frekans Tekniği Kürsüsü Başkanı Prof. Dr. Mustafa Santur, 16.7.1951 tarihinde Elektrik Fakültesi Dekanlığı'na bir yazı yazarak, ilerde ülkemize girmesi kaçınılmaz olan televizyon tekniği konusunda, tecrübeli elemanlar yetiştirmek amacıyla yüksek frekans laboratuvarında küçük ölçekli bir deneme televizyon tesisi kurmanın uygun olacağını belirtmişti. Televizyonla ilk defa 1938 yılında Berlin'de tanışan Santur, bu konuda Prof. Dr. Adnan Ataman'ı görevlendirdi. Ataman, Philips'ten yaklaşık 65 bin liraya satın alınan TV cihazlarını teslim almak üzere Hollanda'ya gitti ve orada cihazları test etti. Türkiye'nin ilk TV vericisinin (100 watt'lık) anteni, 24.1.1952'de İTÜ'nün Taşkışla binasının damına Mustafa Santur, Adnan Ataman, Asistan Ziya Akçasu (halen ABD'de profesör) laborant Sırrı Erener ve odacı Cemil tarafından

kuruldu. Yayınların ilk kameramanı da Ataman'dan başkası değildi. Yayınların başladığı 9.7.1952 tarihinde dördü İTÜ'de olmak üzere İstanbul'da sadece 10 adet alıcı vardı. Fakat çok kısa bir süre içinde alıcılar vitrinleri süslemeye başladı.

İTÜ TV, akademik yıl içinde arada bazı kesintilerle 1971 yılına kadar yayınlarına devam etti. 30.8.1971'de İTÜ TV vericisinden ve PTT'nin

İstanbul'a kadar uzattığı Radyo-Link'den yararlanılarak Ankara Televizyonu'nun yayınlarını İstanbul'a nakletmek mümkün oldu. TRT'nin 1968'de Ankara'da başlayan televizyon yayınlarının 1972'de İstanbul'da da seyredilmeye başlaması, İTÜ Te-

1965 yılından bir çekim: Kamerasın arkasında Yücel Durusoy, önünde Nuri Sesigüzel ve saz arkadaşları

levizyonu'nun 1963'te taşınmış olduğu Maçka Maden Fakültesi binasındaki yeni stüdyo ve yayın tesislerinden yararlanılmasıyla mümkün oldu.

14 Ağustos 1991 günü İTÜ, 1951'den başlayarak hazırlık çalışmalarından yayınlara son verildiği güne kadar İTÜ Televizyonu'nun teknik ve idari yöneticiliğini yapmış olan Adnan Ataman'ı kaybetti. Elektrik-Elektro-

laboratuvara 26.2.1992 günü yapılan bir törenle "Adnan Ataman Televizyon Laboratuvarı" adını verdi.

Yine Yüksek Frekans Tekniği Kürsüsü'nün laboratuvarlarında asistan ve öğrencilerin yardımlarıyla kurulan İTÜ Radyosu ise 1946 yılında yayınlara başladı. Tamamen öğretim üyeleri ve öğrencilerin işbirliğiyle gerçekleştirilen teknik donanım ile on yıllar

boyunca kendi tiryakilerini oluşturdu. İlk FM yayını ve ilk stereo yayını Türkiye'de İTÜ Radyosu tarafından başlatıldı... Radyo, Yüksek Frekans Tekniği Kürsüsü idaresi altında öğrenciler tarafından çalıştırıldı, haftanın altı akşamı klasik Batı müziği ağırlıklı bir yayın yapıldı. 80'li yıllarda yasa gereği kapatılan İTÜ Radyosu uzun bir aradan sonra 29 Ekim 1995 tarihinde İTÜ Ayazağa kampüsü çevresine klasik müzik yayınlarına yeniden start verdi. 1999 yılına kadar sürdürülen yayınlar, yine yasal engel nedeniyle internet ortamına taşınmak zorunda kaldı...

Şimdi artık söz sırası, o unutulmaz televizyon ve radyo günlerini yaşayanlarda...